UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

1 Si vir sit gelidus, ab eo sejungitur uxor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

3 *Tertiò, ſi ſola confeſſione cordis crimen poſſit deleri.*

4 *Quartò, ſi tempore orationis quis valeat reddere conjugii debitum.*

5 *Quintò, an vir ſine conſenſu uxoris continentiam vovere poſſit, vel ſi minis vel terroribus licentiam vovendi ab ea extorquere valeat.*

QVÆSTIO I.

QVòd autem propter impoſſibilitatem reddendi debitum *mulier à viro ſuo ſeparari non poſſit, auctoritate Evangelica, & Apoſtolica probatur. Sic enim Chriſtus ait in* a *Evangelio: [Nulli licet dimittere uxorem ſuam, niſi cauſa fornicationis:] vel quia alter eorum ſicut Auguſtinus exponit, fornicatus fuerit, vel ad quam alter alterum pertrahere voluerit. ¶ Item Apoſtolus:* b *[Mulier, quanto tempore vivit vir ejus, alligata eſt legi ipſius.] non legi ſibi reddendi debitum: ſed non transferendi ſe ad alium. ¶ Item* c: *[His, qui matrimonio juncti ſunt, præcipio, non ego ſed Dominus, uxorem à viro non diſcedere, niſi cauſa fornicationis.] Evangelica itaque & Apoſtolica auctoritate prohibetur mulier à viro ſuo diſcedere, niſi ob cauſam illam cunctis notiſſimam: qua interveniente ſi diſceſſerit, oportet eam manere innuptam, aut reconciliari viro ſuo. Unde datur intelligi, quòd impoſſibilitas reddendi debitum facit conjugii diſſidium. His ita reſpondetur. Conjugium confirmatur officio, ut ſuprà* 1 *probatum eſt: poſtquam verò officio confirmatum fuerit, niſi cauſa fornicationis, non licet viro uxorem dimittere, vel uxori à viro diſcedere. Verùm antequam confirmetur, impoſſibilitas officii ſolvit vinculum conjugii.*

1 ¶ Vt ſuprà] *Videtur indicari c. non dubium. & c. cùm ſocietas. ſupr. 27. q. 1. de qua re ibi notatum eſt.*

C. I. ¶ *Licet mulieri alteri nubere, quam ob frigiditatem vir cognoſcere non poterit.*

Unde ſcribit Gregorius. *Ioanni* 1 *Ravennati Epiſcopo.*

QVod *d* autem interrogaſti de his, qui matrimonio juncti ſunt, & nubere non poſſunt, ſi ille aliam, vel illa alium ducere poſſit? De quibus ſcriptum eſt: [Vir & mulier, ſi ſe conjunxerint, & poſtea dixerit mulier de viro, quòd non poſſit coire cum ea, ſi poteſt probare per juſtum judicium, quod verum ſit, accipiat alium. Si autem ille aliam acceperit, ſeparentur.

1 ¶ Ioanni] *Repetenda ſunt, quæ ſunt notata in hoc idem caput ſupr. 27. q. 2.*

C. II.

Item ex epiſtola ejuſdem.

REquiſiſti *e* de his, qui ob cauſam frigidæ naturæ dicunt ſe non poſſe invicem operam carni dantes commiſceri. Iſte verò ſi non poteſt ea uti pro uxore, habeat eam quaſi ſororem. Quòd ſi retinaculum conjugale voluerunt reſcindere, maneant utrique innupti. Nam ſi huic non potuit concordare naturaliter, quomodo alteri conveniet? Si igitur vir aliam vult uxorem accipere, manifeſta patet ratio *f*, quia ſuggerente diabolo odii fomitem, exoſam eam habuit, & idcirco eam dimittere mendacii falſitate molitur. Quòd ſi mulier cauſatur, & dicit; Volo eſſe mater, & filios procreare, & uterque eorum ſeptima manu propinquorum tactis ſacroſanctis reliquiis jurejurando dicat, ut nunquam per commiſtionem carnis conjuncti una caro effecti fuiſſent, videtur mulierem ſecundas nuptias contrahere poſſe. Humanum *g* dico propter infirmitatem carnis eorum. Vir autem qui frigidæ naturæ eſt, maneat ſine conjuge. Quod ſi & ille aliam copulam acceperit, tunc hi, qui juraverint, perjurii crimine rei teneantur, & pœnitentia peracta priora cogantur recipere connubia.

Hoc a *autem ſervari præcipitur, cùm uterque idem fatetur. Cæterum ſi vir aſſeruerit ſe reddidiſſe debitum uxori, & illa diffitetur, cui potius fides habenda ſit, meritò quæritur.*

C. III. ¶ *In veritate viri conſiſtat, ſi mulier negat ſe cognitam ab eo.*

De his in concilio apud Compendium habito *ita ſtatutum eſt.*

SI *b* quis accepit uxorem, & habuit eam aliquo tempore, & ipſa fœmina dicit, quòd nunquam coiſſet cum ea: & ille vir dicit, quòd ſic fecit, in veritate viri conſiſtat, quia vir caput eſt mulieris.

Ecce, quod impoſſibilitas reddendi debitum, vinculum ſolvit conjugii. Sed hoc de naturali impoſſibilitate ſtatutum eſt. Hæc autem, maleficii impedimento, non frigiditate naturali debitum conjugale prohibente, à viro ſuo ſeparata eſt. Unde quæritur, ſi liceat ei etiam in hoc caſu à viro ſuo diſcedere, & alii copulare.

C. IV. ¶ *Quid de his, qui maleficiis impediti, coire non poſſunt.*

De his ita ſcribit Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus.

SI *c* per ſortiarias, atque maleficas 1, occulto, ſed nunquam injuſto Dei judicio permittente, & diabolo præparante, concubitus non ſequitur, hortandi ſunt, quibus iſta eveniunt, ut corde contrito, & ſpiritu humiliato Deo & ſacerdoti de omnibus peccatis ſuis duram confeſſionem faciant, & profuſis lachrymis, & largioribus eleemoſynis, & orationibus, atque jejuniis Domino ſatisfaciant, & per exorciſmos ac cætera eccleſiaſticæ medicinæ munia miniſtri eccleſiæ, tales, quantum Dominus annuerit, qui Abimelech, ac domum ejus Abrahæ orationibus ſanavit, ſanare procurent. Quòd ſi fortè ſanari non potuerint, ſeparari valebunt: ſed, poſtquam alias nuptias expetierint, illis in carne viventibus, quibus juncti fuerant, prioribus, quos reliquerant, etiamſi poſſibilitas concumbendi eis reddita fuerit, reconciliari nequibunt.

1 ¶ Maleficas] *In vulgatis ſequebatur, artes: quod ablatum eſt à pleriſque vetuſtis codicibus, ac cæteris collectoribus.*

Sed in hoc vi detur contrarius præmiſſo capitulo Gregorii. Ibi enim poſt poſſibilitatem redditam jubetur ſeparari ab eo, cui ſecundò nupſerat, & redire ad primum. Hic autem vetatur, ut cui ſecundò copulata fuerat, primo reconciliari non poterit.

QVÆSTIO II.

QVòd autem ei, cum quo prius fornicata fuit, poſt ſeparationem nubere poſſit, ſuperius probatum eſt. Mortuus eſt enim ſibi vir ejus. Ex quo, quia ab eccleſia ab eo ſeparata, ab ejus lege ſoluta eſt. Unde juxta Apoſtolum nubat, cui vult, tantum in Domino. ¶ Sed quæritur, ſi ſine eccleſiaſtico judicio, nulla cauſa diſſidii rationabili exiſtente, ab ea diſceſſiſſet, an eſſet cogendus redire ad eam? de hoc ſtatutum eſt* in concilio Carthaginenſi, *cui interfuit Auguſtinus, cap. 30.* f

¶ *Etiam in codicibus manuſcriptis, & apud Ivonem par. 8. cap. 328. citatur ex concilio Carthaginenſi, in quo nullo modo eſt, ſed in Agathenſi, cap. 25. (ex quo citat Ivo eadem part. 8. c. 231.) & Capit. 7. c. 305.*

a *Matth. 19. ſupr. 28. quæſt. 1. c. idololatria. §. item ſi infidelitas.* b *Rom. 7.* c *1. Cor. 7.* d *ſupr. 27. q. 2. quod autem. Sent. 4. diſt. 34. Burch. l. 9. c. 40. Ivo p. 8. c. 118. Pann. l. 6. c. 115. Anſ. l. 10. c. 26. Capit. 6. c. 55.* e *Ivo p. 8. c. 80. Sent. ibid. Polyc. l. 6. tit. 4. Anſelm. l. 10. c. 25. Burch. l. 9. c. 44. Ivo p. 8. c. 182. Pannorm. l. 6. c. 116. ex Greg. 2.* f *al. ratione.* g *Rom. 6.*

a *Sent. 4. diſt. 34.* b *Sent. ibid. Burc. l. 9. c. 42. Ivo p. 8. c. 180. Pann. l. 6. c. 119.* c *Sent. ibid. Ivo p. 8. c. 194. Pann.* d *al. munimina.* e *1. Cor. 5.* f *al. 25.*